

2

Guia didàctica professorat

Nivell educatiu
ESO 1 - ESO 2

+ info

www.educacio-valencia.es

AJUNTAMENT
DE VALÈNCIA

EDUCACIÓ

Projectes Educatius

València, 2019

[+ info](#)

Edita:

Ajuntament de València
Regidoria d'Educació
Projectes Educatius

ISBN: 978-84-9089-217-6

962 084 283 - 962 082 146
sccproyected@valencia.es

Índex

1. Introducció	4
2. Objectius	5
2.1 Objectius generals	5
2.2 Objectius específics	5
3. Temes a desenvolupar	5
4. Competències	9
5. Metodologia	9
6. Nivell educatiu	10
7. Materials i recursos	11
8. Localització i itinerari	16
9. Desenvolupament del programa i Temporalització	16
9.1 Activitats prèvies	16
9.2 Activitats centrals	20
9.3 Activitats posteriors	24
10. Avaluació	28
11. Bibliografia	30
12. Annexos	30

1. Introducció

Aquesta guia, que oferim al professorat, és un reforç a les activitats i dinàmiques que es treballaran en les sessions amb el personal educador. L'eix principal del programa “Caminant per la igualtat” és treballar des de la coeducació per a la consolidació de la igualtat entre els GÈNERES.

Aquesta guia servirà per al desenvolupament de les accions prevista en el programa “Caminant per la Igualtat”, l'eix principal de la qual és treballar des de la coeducació per a la consolidació de la igualtat entre els GÈNERES. Aprofundirem, a més en la identitat de gènere, perquè compreguen que les dicotomies són construïdes i que és possible identificar-se amb el que vulguen i senten.

En la història, el paper social de la dona va quedar relegat a l'àmbit de la reproducció, per la qual cosa les possibilitats de desenvolupament d'elles quedaven relegades a aquest aspecte; mentre que els homes trobaven el seu espai en l'àmbit del públic. La divisió sexual del treball establia la dicotomia reproducció vs producció. La forma en la qual la societat encotilla a les persones perquè s'identifiquen amb un rol o amb una identitat.

Encara que en l'actualitat s'ha anat gradualment trencant amb la dicotomia però queda molt camí per recórrer, tant pel que fa a la igualtat entre els gèneres com a la igualtat de rols entre homes i dones, i la possibilitat de trencar amb les identitats tradicionals de gènere.

Existeixen, doncs, moltes desigualtats, és per tant, l'objectiu d'aquest programa, educar per la igualtat. La COEDUCACIÓ a l'escola és fonamental si volem éssers humans amb les mateixes oportunitats: “si eduquem igual (a xiquets i xiquetes) seran iguals”, sense limitacions, tampoc pel que fa a la igualtat. Ateses les manques que hem apuntat.

La coeducació és un mètode educatiu que part del principi de la igualtat entre col·lectius, en el cas d'homes i dones significa no segregat als xiquets i les xiquetes en cap aspecte. Coeducar significa no establir relacions de dominació entre gèneres.

El programa educatiu “Coeducació. Caminant per la igualtat” va dirigit a tots els cicles de primària i secundària. Les sessions s'han adaptat a cada cicle perquè l'alumnat puga començar el programa en primer d'educació Primària i acabar-lo en l'últim curs de Secundària. Els continguts estan adaptats a l'edat i l'objectiu és recórrer un camí al costat de l'alumnat per diferents àmbits de la vida escolar, familiar, social amb la finalitat d'observar i analitzar les possibles discriminacions i actituds sexistes per a poder transformar-les en comportaments igualitaris i justos. En aquest cas, les activitats van destinades al col·lectiu d'estudiants del primer cicle de secundària.

El programa està dividisc en tres sessions a l'aula, però en la guia incloem activitats complementàries de reforç que permeten als estudiants assimilar i interioritzar els

conceptes treballats pel monitor o monitora. És important en aquest punt parlar de la identitat perquè els i les estudiants es familiaritzen amb la possibilitat que el gènere no és únicament la dicotomia home i dona, sinó que existeix una diversitat de possibilitats per a l'expressió social.

És important conèixer definicions bàsiques com a SEXE, GÈNERE, ROL DE GÈNERE o ESTEREOTIPS, LENGUATGE *SEXISTE o IDENTITAT DE GÈNERE, aquests conceptes s'aniran ampliant al llarg del programa. També s'analitzaran realitats, dinàmiques i participatives que promouen el diàleg, la reflexió i l'esperit crític.

2. Objectius

2.1 Objectius generals

- Educar per a la igualtat

2.2 Objectius específics

- Fomentar el pensament crític per mitjà de l'anàlisi i reflexió dels patrons establits
- Comprendre els conceptes com a sexe, gènere, rol o estereotips. També els d'identitat de gènere i orientació sexual.
- Advertir en diferents àmbits de la vida les desigualtats de gènere existents.
- Observar les possibles discriminacions en el nostre entorn
- Analitzar les actituds sexistes interioritzades.
- Transformar els nostres comportaments perquè siguen igualitaris.

3. Temes a desenvolupar

Si bé és cert que fa alguns anys la segregació basada en el gènere dins de l'educació formal era molt més explícita, encara en l'actualitat és habitual observar grans desigualtats entre les vivències de les xiquetes i els xiquets durant el seu pas pel sistema educatiu.

Aquesta realitat, afegida a la falta de referents femenins en molts materials didàctics, repercuteix en gran manera a la reproducció de la socialització diferenciada per gèneres i a les diferències en la construcció de la identitat de les xiquetes i els xiquets, encarregades de perpetuar les desigualtats.

El programa “Caminant per la Igualtat” parteix amb la finalitat de trencar amb aquest model i educar en la igualtat, contribuint al fet que s'atorgue el mateix valor social a les tasques tradicionalment considerades femenines o masculines.

Per a això, és important recordar que partim d'una posició social desigual, que comença amb la dominació masculina i l'hegemonia dels valors associats tradicionalment als homes. A aquesta realitat se'l denomina androcentrisme, i fa referència al fet que els valors masculins siguen els predominants i els “recomanables” i que la mirada social es realitza des de la perspectiva de l'home, pretenent incloure als dos gèneres

A més, és necessari tindre en compte que, com a conseqüència d'això, el treball de cures, que tradicionalment ha sigut responsabilitat de les dones, no compta amb el reconeixement social necessari malgrat ser essencial per al funcionament de la societat.

És per això que per a aconseguir una igualtat real s'haurà d'anar més enllà de l'assoliment de l'accés de la dona al món del treball productiu, acostant-se simplement al model que tradicionalment s'ha considerat masculí per estar aquest més valorat socialment. D'aquesta manera, a l'hora de realitzar intervencions educatives que contribuïsquen a la construcció d'una societat més igualitària, hem de tindre en compte que el camí comença per canviar la manera de comprendre el treball reproductiu i el reconeixement social que se li atorga, entenent que es tracta d'un conjunt de tasques imprescindibles per al desenvolupament de totes les persones i la qualitat de vida, així com per al bon funcionament socioeconòmic.

En aquesta línia, i entenent que l'educació és l'instrument fonamental per a trencar amb aquesta mena de desigualtats, la perspectiva més adequada és la de la coeducació, que segons Subirats (1994) és l'educació de dos grups diferents amb la mateixa perspectiva. És important treballar des d'aquest punt de vista per a tractar d'equiparar les oportunitats amb les quals compten xiquetes i xiquets i, per tant, els seus punts de partida i d'arribada.

La coeducació és un mètode educatiu que part del principi de la igualtat entre col·lectius per a no discriminar a cap d'ells, però sense deixar de costat el reconeixement de les seues diferències. Coeducar, en aquest programa, significa trencar amb els estereotips i mandats de gènere, però sobretot tractar de deixar de costat les jerarquies i recuperar el valor social de tot allò que tradicionalment ha sigut desvalorat.

És important conèixer definicions bàsiques en relació a aquest tema, com a SEXE, GÈNERE, ROL DE GÈNERE, ESTEREOTIPS, ETC., conceptes que s'aniran ampliant al llarg del programa. També s'analitzaran realitats mitjançant dinàmiques participatives que promouen el diàleg, la reflexió i l'esperit crític.

CONCEPTES BÀSICS:

- **SEXE:** Es tracta d'un concepte elaborat des de la biologia. Es determinen les característiques biològiques que diferencien als mascles de les femelles en funció als seus òrgans reproductius. No obstant això, el sexe biològic també està condicionat pels cànons culturals, la qual cosa des de la medicina s'entén per masculí o femení. Referent a això ens agradaria afegir el concepte d'intersexual. Es tracta de les persones l'aparença genital de les quals no s'aproxima als estàndards mèdics. La pràctica mèdica durant molt de temps va ser prendre la decisió de l'assignació del sexe. Segons l'OMS aproximadament l'1% de la població es trobaria en aquesta situació. Alemanya ha sigut el primer país a reconèixer el tercer sexe, el intersex. Reconeix que la biologia està plena de matisos.
- **GÈNERE:** Concepte que va començar a usar-se en la dècada dels seixanta del segle passat per a evidenciar que les diferències entre els homes i dones partien de la construcció social de l'home i la dona. La dicotomia entre el gènere i el sexe partiria del donat (el sexe) i el rebut (el gènere). Treballar sobre aquesta categoria és fonamental perquè les atribucions socials són les que marquen el punt de partida i el de destinació de les persones. El gènere com a eix de construcció de la identitat al marge de la biologia.
- **ORIENTACIÓ SEXUAL.** L'orientació són les preferències sexuals que tenim les persones pel que fa a les relacions sexuals.
- **SISTEMA SEXE-GÈNERE:** Seguint a Gayle Rubin és *el sistema de relacions socials que transforma la sexualitat biològica en productes de l'activitat humana i en el qual es troben les resultants necessitats sexuals històricament específiques* (Aguilar-García, 2008)
- **ROL:** Són les experiències viscudes per cada persona en funció a la seua posició social. Així, als homes els pertanyen unes experiències vinculades amb el que significa ser home. El rol és la teatralització del paper social que cada persona pot realitzar

- **ROL DE GÈNERE:** Són els papers diferenciats que assumim en primera persona sobre la base de les normes socials que estableixen els comportaments, actituds, sentiments o activitats propis dels homes o de les dones.

Podem contrastar el punt de vista de dos autors pel que fa als rols de gènere. Per a *Parsons, els rols de gènere eren la manera d'organitzar la societat en relació a les accions i aptituds dels homes i les dones des de la lògica de la dicotomia biològica, entenent que era la millor forma de divisió de la societat.

No obstant això des de la perspectiva de Mead el rol, les atribucions socials que s'estableixen als col·lectius en funció de les seues característiques no pot compreses des de la perspectiva biològica, perquè són convencions socials que aprofiten algunes diferències biològiques maximitzant-les i establint límits sobre la base d'elles.

- **ESTEREOTIP de GÈNERE.** Els estereotips de gènere partien del que significa ser home i dona, i les característiques que la societat atorga a cadascun. Cal recordar que el concepte d'estereotip no té per què tindre connotacions negatives.
- **EXPRESSIÓ DE GÈNERE:** Més enllà del gènere amb el qual la societat ens identifica per la nostra condició, existeix la identitat de gènere. És la forma en la qual cadascun de nosaltres/us exterioritzem la nostra identitat de gènere.
- **IDENTITAT DE GÈNERE:** La identitat de gènere té a veure amb la percepció que cada persona té de si mateixa en relació a la dicotomia home-dona. Una dicotomia que pot tindre gradacions entre els dos pols, i que és independent del sexe biològic, està relacionat amb la forma en la qual es viu la persona (Sharim, 2005).
- **MICROMACHISME:** Partim des de la teoria de Bonino. És important treballar des d'aquest concepte precisament perquè és el que vincula les pautes de comportament masculí amb el control, el domini, etc. Bonino entén que ni tan sols els homes que es denominen més progressistes estan allunyats d'ells (Bonino, 2004). Són formes de violència subtil, que genera malestar, i que a vegades són difícilment identificables.

- **LLENGUATGE SEXISTA.** Les llengües són sistemes de comunicació creats pels éssers humans a imatge i semblança seua; per això, en societats en les quals s'estableix una diferència social entre els sexes, existeixen divergències estructurals i d'ús entre la manera de parlar de les dones i la dels homes, i la llengua creada per pobles així caracteritzats recull i transmet una manera diferent de veure els uns i els altres. En això consisteix el sexisme lingüístic, en un divers tractament que, a través de la llengua, fem de l'individu en funció dels genitals amb els quals ha nascut. (Calero, 1999, p. 9 en Bolaños, 2013).
- **Coeducació.** Segons Bartolomé (1974) “La coeducació és l'existència de la promoció femenina, el reconeixement dels seus drets i les transformacions d'índole social, psicològica i moral que han imposat un nou estil de viure i d'estar en el món a l'home i a la dona. Educar a les xiquetes i els xiquets per igual, però sense reformar positivament els valors tradicionalment femenins.

4. Competències

- Lingüístiques
- Aprendre a aprendre
- Socials i cíviques
- Consciència i expressions culturals

5. Metodologia

Es recomana que el programa serà dut a terme per un educador/a amb formació en gènere. La metodologia seguida serà participativa, pretén aportar nous coneixements i realitats a l'alumnat a partir de dinàmiques en els quals aquests/as han d'intervindre. Es busca que a partir dels coneixements i idees que aporten els xiquets/as i per mitjà de dinàmiques grupals, anar aportant una visió diferent a les creences i patrons que els han anat establits socialment amb la finalitat de motivar en ells el dubte i reflexió sobre aquestes, i guiar-los i conscienciar-los cap a pensaments i idees coeducatives d'igualtat.

El programa consta de tres moments educatius:

- Activitats prèvies: són aquelles realitzades pel professorat abans de la posada en marxa del programa per part del personal educador. En aquestes activitats el professorat per mitjà de dinàmiques grupals, cerca la reflexió i qüestionament en els xiquets/as sobre les seues pròpies creences, a més de despertar l'interés i motivació pels temes a tractar en el programa. Aquestes dinàmiques principalment busquen el debat entre el grup, en el qual el professorat exercirà

un paper de moderador sense arribar a aportar idees o arguments. El professorat haurà d'estimular la participació de l'alumnat en les dinàmiques, aconseguir un ambient positiu en els debats i respectar totes les opinions. Finalment, fer esment que les activitats proposades són una guia per a facilitar el treball del professorat, però aquest sempre pot adaptar-les amb la finalitat d'aconseguir una intervenció de major qualitat. En el cas dels estudiants i les estudiants del tercer cicle de primària s'emfatitzarà en les diferències dels cossos, ja que estan entrant en la pubertat.

- Activitats centrals: Són les activitats que es realitzaran pel personal educador a l'aula. Són activitats centrades en la participació dels estudiants i la reflexió col·lectiva sobre la construcció social del gènere. El paper de l'educador o educadora és fonamental per a l'adequada posada en marxa del programa, aquest ha de conèixer i estar sensibilitzat amb la perspectiva de gènere i valors coeducatius que es pretenen transmetre en el projecte. A més, el personal educador ha de ser capaç d'establir un clima agradable i respectuós a l'aula, que motive la participació de l'alumnat. Aquest ha de seguir aquesta guia, però també ha de ser capaç d'adequar-la o modificar-la quan siga necessari amb la finalitat d'aconseguir una intervenció de major qualitat. El programa constarà de tres sessions de 45 minuts aproximadament.
- Activitats posteriors: seran realitzades pel professorat després de cada sessió del programa duta a terme pel personal educador, hi haurà tres sessions posteriors d'una duració de 45-60 minuts cadascuna. Aquestes activitats busquen l'assimilació i interiorització dels conceptes i coneixements tractats per l'educador/a, per mitjà de dinàmiques que mostren als xiquets/as que aqueixes desigualtats i rols de gènere els viuen i experimenten en el seu dia a dia sense que ho aprecien. A diferència de les activitats prèvies, ací el professorat sí que haurà de defensar la visió coeducativa a més d'ampliar aquells coneixements que veja oportuns, però sense buscar l'enfrontament entre idees, s'ha d'aconseguir un clima positiu i de respecte, on els xiquets se senten còmodes per a transmetre les seues idees.

6. Nivell educatiu

ESO1 i ESO2

7. Materials i recursos

El programa es desenvoluparà de manera íntegra a l'aula.

Per a les activitats prèvies que es proposen al professorat es necessitaran els següents recursos:

RECURSOS ACTIVITATS	HUMANS	MATERIALS	TÈCNICS
A favor o en contra	Professor/a		Aula 1 cadira per alumne/a 1 taula per alumne/a Quadern de l'Alumnat Bolígrafs
Analitzem el passat	Professor/a		Aula

Per a les activitats central:

RECURSOS ACTIVITATS	HUMANS	MATERIALS	TÈCNICS
Què sabem sobre la igualtat de gènere?	Educador/a		Aula Ordinador Projector 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
Els extraterrestres	Educador/a	Bolígrafs	Aula Ordinador Projector 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
Espots publicitaris	Educador/a	Diapositives	Aula Ordinador amb connexió a internet Projector

Nous conceptes	Educador/a	Diapositives	Aula Ordinador amb connexió a internet Projector
Mural de la diversitat	Educador/a	Paper continu (20 metres) 3 retoladors negre (punta gruixuda) Materials per a personalitzar mural: retoladors de colors, pintures de dit, revistes, paper de seda, purpurina, cartolines...	Aula
Som únics	Educador/a		Aula Projector Ordinador amb connexió a internet Altaveus
Reflexionem	Educador/a		Aula
Llenguatge inclusiu	Educador/a		Aula Pissarra 1 cadira per a cada alumne/a

			<p>1 taula per a cada alumne/a</p> <p>Quadern d'exercicis</p> <p>Guixos</p>
Esport "Corre com una xica"	Educador/a		<p>Aula</p> <p>Ordinador amb connexió a internet</p> <p>Projector</p> <p>Altaveus</p>
Reflexió i avaluació final	Educador		<p>Aula</p> <p>1 cadira per a cada alumne/a</p> <p>1 taula per a cada alumne/a</p> <p>Quadern de l'Alumnat</p> <p>Bolígrafs</p>

Per a les activitats posteriors:

RECURSOS ACTIVITATS	HUMANS	MATERIALS	TÈCNICS
Històries de vida	Professor/a		Aula 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a Quadern de l'Alumnat
Cinema fòrum	Professor/a	Pel·lícula “ La meua vida en Rosa”	Aula Ordinador Projector Altaveus 1 cadira per a cada alumne/a 1 taula per a cada alumne/a
Dis-me com parles i et diré qui eres	Professor/a		Aula amb ordinadors i connexió a internet (8 mínim) Quadern de l'Alumnat Bolígrafs

8. Localització i itinerari

Les activitats d'aquest programa es realitzaran a l'aula.

9. Desenvolupament del programa i Temporalització

S'ha assenyalat en la metodologia que el programa està dividit en tres moments temporals: activitats prèvies realitzades amb el professorat a l'aula; activitats centrals dirigides pel personal educador; i, finalment activitats previstes per a consolidar els conceptes amb el professorat amb posterioritat als tallers.

9.1 Activitats prèvies

Les activitats exposades a continuació es recomana siguen dutes a terme pel professorat abans de la posada en marxa del programa per part del personal educador, és a dir abans de cap presa de contacte de l'alumnat amb el programa. Aquestes activitats no són d'obligatorietat per a l'execució del programa, sinó una recomanació per a aconseguir un major abast i assoliment d'objectius, igual que el professorat tenen la possibilitat de dur a terme la totalitat de les activitats o solo aquelles que avalue més positives i amb possibilitat d'executar.

La intenció d'aquestes és que els xiquets i les xiquetes comencen a reflexionar i qüestionar diferents aspectes que posteriorment seran tractats en el programa, a més de despertar interès i motivació pel tema.

Aquests espais de reflexió i dubte davant escenaris i creences que els han sigut establides des del seu naixement estimularan el seu pensament crític. El posicionament del professorat serà com a “advocat del diable”, no ha de defensar ni posicionar-se cap a idees coeducatives, ja que busquem que l'alumnat dubte i busque el perquè dels seus pensaments.

La temporalització d'aquestes és aproximada, ja que cal ser conscients que cada grup d'alumnes i alumnes té unes característiques i pot respondre de manera diferent a una mateixa activitat.

ACTIVITATS

TEMPORALITZACIÓ

A favor o en contra

30 – 45 min

Analitzem el passat

40 – 45 min

A favor o en contra

En aquesta activitat se li demanarà a l'alumnat que responga a través de la guia de l'alumnat una sèrie de qüestions sobre activitats o accions quotidianes que realitzen un sexe o un altre. Els alumnes/as davant aquestes qüestions han de decidir si estan a favor o en contra d'elles i posteriorment, comentar-ho grupalment en classe i reflexionar o crear debat sobre els temes que sorgisquen.

Després de cada frase serà interessant que cada grup justifique la seua elecció, és a dir perquè pense que és veritat, és fals o no ho sé, i es cree debat. Després del debat, es tornarà a repetir l'afirmació per si hi ha alumnes/as que volen canviar la seua posició. Si la resposta del grup és molt unànime, el professorat haurà de motivar el debat qüestionant les seues decisions.

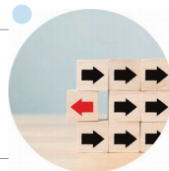
El professorat podrà aportar idees que fomenten el debat, la intenció és que a través de les qüestions plantejades els alumnes/as veguen que actualment existeixen molts estereotips associats al gènere femení i masculí i que han de ser modificats.

A1 1. A favor o en contra

Et demanem que en les següents afirmacions et posicionis a favor o en contra.
Després ho posarem en comú en classe.

Fraser	A favor	En contra
Les xiques són més afectuoses que els xics.		
El rosa és de xiques.		
Els xics són millors en els esports que les xiques.		
El xic ha de jugar només amb els xics.		
Els cabells llargs són per a xiques.		
Les xiques fan millor les tasques de la casa.		
Les xiques no saben defensar-se soles.		
Els xics no són afectuosos.		
Els xics són els que han de prendre la iniciativa en les relacions.		
A les xiques no se'ls donen bé les matemàtiques.		

6

Analitzem el passat

Per a la realització d'aquesta activitat demanarem a l'alumnat que adquirisca el rol de periodista i duga a terme una entrevista al seu avi i àvia, al seu/s pare/s i el seu/s mare/s, l'ideal és que feren com a mínim quatre entrevistes, però depenent de la possibilitats de cadascun com a mínim han de realitzar una.

El professorat ha de transmetre als xiquets i xiquetes que la intenció de les entrevistes a conèixer les funcions i tasques que exercien en el passat les àvies i avis i comparar-les amb les quals realitzen els seus pares i mares. L'entrevista és totalment lliure, però el professorat els facilitarà una guia que l'alumnat pot utilitzar, i aprofundir sobre elles:

- Treball: De què treballaves? Com vas arribar fins ací? T'hauria agradat fer una altra cosa? Quin tipus de jornada laboral tens?
- Formació: Fins a quina edat vas estudiar? T'hauria agradat estudiar més? Que havies estudiat? Perquè no vas estudiar? T'hauria agradat estudiar una altra cosa?
- Família: A quina edat vas formar la teua família? A quina edat i com vas conèixer a la teua dona/marít? Com organitzeu les tasques de la llar? La cura dels fills?...
- Oci: Que feies en el teu temps lliure?

9.2 Activitats centrals

Les activitats centrals es troben dividides en tres sessions de 45 minuts cadascuna. En ella s'aniran introduint gradualment els conceptes clau plantejats en el programa per aconseguir els objectius proposats, a través de dinàmiques es pretén que l'alumnat vaja prenent consciència ells.

- PRIMERA SESSIÓ

En la primera part de la sessió, el personal educador realitzarà una presentació on explicarà què és el programa “Coeducació. Caminant per la igualtat”, el qual és portat per la secció de Projectes Educatius de l'Ajuntament de València.

En aquesta el personal monitor realitzarà un repàs pels conceptes bàsics i comprendre el nivell de coneixements que disposa l'alumnat en el que respecte al tema.

Els extraterrestres

El/la educador/a planteja a l'alumnat una situació: acaba aterrar en la terra una nau espacial amb dos extraterrestres que venen en to de pau i volen aprendre dels humans per a poder transmetre els nostres coneixements als de la seua espècie. Una de les preguntes que plantegen: Què és un home? Què és una dona?

Els xiquets/as respondran a aquestes qüestions en el seu Quadernet de l'Alumnat, posteriorment reflexionaren sobre les seues respostes.

Coeducació: caminant per la igualtat
Projectes Educatius

A2 1. Extraterrestres

Acaba d'aterrar en la Terra una nau espacial amb dos extraterrestres que vénen en so de pau i volen aprendre dels humans per a poder transmetre els nostres coneixements als de la seua espècie. Ens plantegen les següents preguntes: Què és un xic? Què és una xica?

A continuació contesta a les preguntes, segons la teua opinió, per a ajudar els i les extraterrestres.

Què és un xic? Quin pentinat porta? Com va vestit? És alt o baix?

És fort o no? És sensible o no?

Quines són les seues aficions? Quin és el seu color favorit?

Què estudiarà? Quan siga major de què treballarà?

12

 EDUCACIÓ

Coeducació: caminant per la igualtat
Projectes Educatius

A2 Què és una xica? Quin pentinat porta? Com va vestida? És alta o baixa?

És forta o no? És sensible o no?

Quines són les seues aficions? Quin és el seu color favorit?

Què estudiarà? Quan siga major de què treballarà?

Llavors, segons la teua opinió, quina diferència(es) hi ha entre una xica i un xic?

13

 EDUCACIÓ

Què sabem sobre igualtat?

És aquesta activitat el personal educador tractarà conceptes com: sexe, gènere, estereotip, rol i sexisme.

Espot publicitari

Amb la intenció de detectar i conscienciar dels conceptes explicats, l'alumnat visionarà uns espots publicitaris que mostren clarament els rols i estereotips de gènere.

- SEGONA SESSIÓ

Al començament de la segona sessió es durà a terme un repàs sobre els conceptes vist en la sessió anterior, amb la intenció de comprovar si l'alumnat és capaç de diferenciar: sexe, gènere, estereotip i rol.

Nous conceptes

El personal educador explicarà nous conceptes: identitat de gènere, orientació sexual i expressió de gènere.

Mural de la diversitat

Amb la intenció de consolidar els conceptes apresos, l'alumnat durà a terme un mural en el qual a partir de la seua pròpia silueta plasmaran la seua identitat de gènere, sexe i orientació sexual, o d'una altra persona.

Som únics

En aquesta activitat l'alumnat visualitzarà dos curtmetratges en els quals els i les joves que apareixen no segueixen els patrons de gènere establits socialment. La intenció és conscienciar de l'existència de tantes persones com maneres de ser home i dona, buscarem que per mitjà de coneixement aprenguen a respectar i normalitzar.

- **TERCERA SESSIÓ**

Al començament de la sessió es farà un recordatori d'allò vist en el programa fins ara.

Llenguatge inclusiu

En aquesta activitat es tractarà el llenguatge inclusiu/ no sexista amb l'alumnat. Per a això el personal educador explicarà què és això del llenguatge inclusiu i com sense apreciar-ho tots/as utilitzem un llenguatge sexista. A més, ensenyarà a detectar-ho i algunes estratègies per a evitar la seua utilització.

A2 2. Cap a un llenguatge inclúsiu

Torna a escriure les següents frases en forma de llenguatge inclúsiu. Pot haver-hi més d'una forma de fer-les.

Al partit van assistir gran quantitat d'aficionats.

Tot home naix lliure.

Algun de vosaltres ha nascut fora de València?

Els alumnes de 4t de Primària viatgen a la platja.

No plores com una xiqueta.

Trobaré a faltar als meus veïns.

Nosaltres estem a l'aula.

Sigues fort com un home.

Quan un estudia, obté bons resultats.

Hui és el Dia del Xiquet.

Podria viure amb els seus, però vol veure món.

Quants voleu anar al cinema?

Espot "Corre com una xiqueta"

Amb la visualització d'aquest espot es pretén donar constatació del tractat en l'activitat anterior, utilitzem un llenguatge sexista que oculta i perjudica la dona.

Reflexió final

Resum i reflexió del vist en la sessió, vivim en societat en les quals les relacions entre gèneres estan jerarquitzades i els valors dominants són els masculins. Des del nostre naixement se'ns imposen actituds, idees, creences que s'esperen de nosaltres/us per el fet de ser home o dona, tot això crea desigualtats que poden arribar a ser discriminatòries, sexistes i fins i tot violentes.

Per a finalitzar, el personal educador avaluarà el grau de satisfacció de l'alumnat respecte al programa, per mitjà d'un qüestionari, i si els continguts tractats han sigut veritablement compresos i assimilats per l'alumnat a través d'una reflexió grupal.

9.3 Activitats posteriors

Les activitats posteriors són un suggeriment per al professorat, amb la intenció de reforçar i consolidar els conceptes i idees tractats en les sessions del programa amb el personal educador. Després de cada sessió del programa es proposa una activitat posterior. Igual que en les activitats prèvies la temporalització establida és aproximada, aquesta dependrà del grup i possibilitats del professorat

Des del nostre naixement s'estableixen una sèrie de conductes que ens ensenyen a diferenciar-nos entre homes i dones. Aquesta diferenciació ens acompanya al llarg del nostre cicle vital, creant desigualtats que, en alguns casos, poden arribar a ser discriminatòries, sexistes, i fins i tot, violentes.

ACTIVITATS	TEMPORALITZACIÓ
Històries de vida	40 – 45 min
Cinema fòrum	90 min
Dis-me com parles i et diré qui eres	40 - 45 min

- DESPRÉS DE LA PRIMERA SESSIÓ

Històries de vida

Aquesta activitat consisteix en el fet que l'alumnat escriga individualment una història en la qual relate alguna situació en la qual creguen que hagen actuat, pensat o sentit d'acord amb el patró de gènere establert per condicionament social. O, si no ho han fet, relaten com ha sigut l'experiència de trencar amb les normes de gènere.

L'alumnat podrà compartir la seua història de manera voluntària per a reflexionar entre tota la classe sobre la incidència de la seua història i sobre com es va sentir, la va afrontar i quines estratègies adoptar per a afrontar-la en un futur.

El professorat motivarà als alumnes perquè realitzen una reflexió sobre la pel·lícula vista. Ludovic no segueix els patrons de gènere establert, la qual cosa li comporta viure situacions discriminatòries molt complicades. Com actuen els personatges? Com se senten? Com fan sentir als altres? Observeu algun tipus de discriminació? Com se senten els personatges davant això? Veieu reflectida la identitat de gènere? De quina manera? Que podríeu fer per a mostrar un comportament igualitari, respectuós i just?

- DESPRÉS DE LA TERCERA SESSIÓ

Dis-me com parles i et diré qui eres

En la sessió amb el personal educador s'ha treballat el llenguatge sexista, aquesta activitat permetrà afermar conceptes i coneixements i conscienciar de què utilitzem un llenguatge sexista en el nostre dia a dia. Aquesta activitat s'ha de dur a terme amb ordinadors amb connexió a internet perquè l'alumnat pugui dur a terme la cerca d'informació, es recomana la realitzen per parelles.

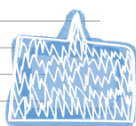
Coeducació: caminant per la igualtat
Projectes Educatius

A3 2. Dis-me com parles i et diré qui eres

Cerca en el diccionari les paraules de dona i home:
Quin té més significats?

Quin tipus de significats es relacionen amb dona? I amb home?

Cerca en refranys o cançons populars el tracte sexista que es dona a les dones en les seues lletres. Còpia un parell d'exemples.

17

 EDUCACIÓ

Coeducació: caminant per la igualtat
Projectes Educatius

A3 Busca paraules que en femení i masculí tenen significats totalment diferents.

Cerca alternatives no sexistes en el llenguatge.

Reflexiona:
• És el teu llenguatge fonamentalment masculí?

• Utilitzem expressions que menyspreen a la dona?

• Creus que podries utilitzar un llenguatge inclúsiu? Creus que seria costós?

18

 EDUCACIÓ

- Cerca en el diccionari les paraules “dona” i “home” i contesta a les següents qüestions.

- Com té més significats?

- Quin tipus de significats es relacionen amb dona? Quins amb homes?
- Cerca en refranys populars o cançons populars el tracte sexista que es dona a les dones.

Exemple:

*La dona i la mentida van nàixer el mateix dia
 Dus filles i una mare, la perdició d'un pare
 Dilluns, abans d'esmorzar,
 O*na xiqueta va anar a jugar
 P*ero no podia jugar
 P*orque havia de cuinar....*

- Cerca com a paraules en femení i masculí tenen significats totalment diferents.

Exemple:

- Gos – Gossa
- Rabosa – Rabosa
- Aventurer – Aventurera
- etc.
- Cerca alternatives no sexistes en el llenguatge
- Es demanarà a l'alumnat que es plantegen la següent pregunta: És el teu llenguatge fonamentalment masculí? Utilitzem el masculí per a referir-se també a les dones?

10. Avaluació

QÜESTIONARI DE QUALITAT --- PROFESSORAT

DADES IDENTIFICATIVES DEL PROGRAMA	
Nom del programa:	Data realització:
Nom del centre educatiu:	Professor/a responsable:
Nivell/etapa i Grup assistent:	Nre. alumnat participant. Total: Xiques Xics
Nom de la sessió:	Nom de la persona que desenvolupa el programa educatiu:

VALORACIÓ					
<i>Valoreu els següents aspectes del programa en una escala de puntuació de l'1 al 5.</i>					
<i>Marqueu amb una X la puntuació corresponent: 1= Nul; 2 = Deficient; 3= Normal; 4= Bona; 5= Excel·lent</i>					
	1	2	3	4	5
El grau de satisfacció general del programa és					
La duració del programa segons els seus objectius i continguts ha sigut					
L'educador/a que ho ha impartit ha mantingut l'atenció de l'alumnat de forma					
Ha utilitzat una metodologia					
Ha demostrat en la seua actuació un nivell de coneixements i experiència					
La forma d'impartir el programa ha facilitat l'aprenentatge de l'alumnat					
El nivell d'organització del programa (informació, compliment de dates i horaris, etc.) ha sigut					
Importància de la continuïtat d'aquest programa per a futures edicions					

Si desitgeu realitzar qualsevol suggeriment, observació o incidència, per favor, utilitzeu l'espai reservat a continuació

A la sessió de hui:

Al programa en general:

Al material didàctic (només en el cas d'haver sigut sol·licitat):

Al personal que ho ha impartit:

A la gestió organitzadora/planificadora del programa:

Ompliu amb una **X** **només** si s'ha fet el programa en **anys anteriors**

El programa ha millorat	Si No	
El programa ha empitjorat	Si No	

NOTA: Si per alguna causa no podeu entregar este imprés omplit quan finalitze el programa educatiu, vos preguem que remeteu el qüestionari per correu electrònic a sccproyectosed@valencia.es.

Gràcies per la vostra col·laboració

SECCIÓ PROJECTES EDUCATIUS

Firma del/de la docent

C/ Amadeu de Savoia, 13, 46010 VALÈNCIA

Tel.: 962084283

--

11. Bibliografia

Aguilar García, T « El sistema sexe-gènere en els moviments feministes », Amnis [En línia], 8 | 2008, Publicat el 01 setembre 2008, consultaT el 26 juny 2018. URL: <http://journals.openedition.org/amnis/537>; DOI: 10.4000/amnis.537

Bolaños, S. “Sexisme lingüístic: aproximació a un problema complex des de la lingüística contemporània”, en forma. func., Volum 26, Número 1, p. 89-110, 2013. ISSN electrònic 2256-5469. ISSN imprés 0120-338X.

Bourdieu, P. (2000). La dominació masculina. Barcelona: Anagrama.

Bonino, L. (2004). “Els micromachismes”. Revista Cibeles, n.2, Madrid.

Tallada, A “De les escoles de xiquetes a les polítiques d'igualtat”. Desembre, N.0 286, Quaderns de Pedagogia

Giddens, A. (2010). Sociologia. Madrid: Aliança.

Goffmann, I. (1993). La presentació de la persona en la vida quotidiana. Barcelona: Anagrama.

Sharim, D. “La identitat de Gènere en temps de canvi: una aproximació des dels relats”. PSYKHE 2005, Vol.14, Núm. 2, 19 -32

Subirats, M., (1994) Conquistar la igualtat: La coeducació hui. Barcelona: Graó.

12. Annexos

Annex I

Recursos

- El Masclisme que no es veu . Reportatge emés per RTVE el 5 de Juny de 2015. Disponible en <http://www.rtve.es/alicarta/videos/documentos-tv/documentos-tv-machismo-no-se-ve/3191698/>. Consultat el 27 de Juny de 2018.
- Pàgina Dona i Polítiques Socials FeSP-UGT en la qual existeixen una àmplia gamma de recursos per a treballar des de la perspectiva de la igualtat. <http://www.educandoenigualdad.com>. Consultat el 27 de Juny de 2018.

- Guia didàctica **Coeducació** de l'Institut de la Dona.
<http://www.inmujer.gob.es/observatorios/observigualdad/estudiosinformes/docs/009-guia.pdf> Disponible el 27 de Juny de 2018.
- Guia de la formació en igualtat de Dona i Polítiques Socials FeSP-UGT
<http://www.educandoenigualdad.com/portfolio/guia-para-la-formacion-en-igualdad/>. Disponible el 27 Juny de 2018.
- Jugar creant igualtat, de Dona i Polítiques Socials FeSP-UGT
<http://www.educandoenigualdad.com/portfolio/jugar-creando-igualdad/>
Disponible el 27 de Juny de 2018.
- Secció del diario.es en la qual es recullen exemple de micromachismes . És un
<https://www.eldiario.es/micromachismos/> Disponible el 2 de Juliol de 2018.
- Les 27 noves identitats que es mostren en Tinder.
<http://www.elmundo.es/f5/comparte/2017/02/03/586ce2c5ca4741d1778b4674.html> Disponible el 2 de Juliol de 2018.
- Alemanya trenca amb la dicotomia del registre civil.
https://politica.elpais.com/politica/2017/11/10/sepa_usted/1510306910_763741.html?rel=str_articulo#1530531627285

Annex II

Lectures recomanades per a l'alumnat

ANAYA SANTI (2018). El meu nom és Nacho Violeta. Planeta

ANDONELLA, PLAQUETA (2018). **#*AMIGADATECUENTA**. Diana (Grupo Planeta)

CORRELL GEMMA (2016) El llibre d'activitats feminista. S. a. EDICIONS B

DE LA COVA CARMEN G. (2016). Mamà, vull ser feminista. Lumen

LIENAS, GEMMA (2010). El diari violeta de Carlota. Planeta (de 12 anys)

- El diari roig de Carlota (2004). Planeta (de 12 anys)
- El diari roig de Flanagan (2004). Planeta (de 12 anys)
- El diari blau de Carlota (2013). Planeta (de 12 anys)

MARTIN SUSANNA I ESCRATXS NAC (2011). Guia sobre diversitat afectiu/sexual i identitats de gènere per a adolescents. Rústica

MILEO AGOSTINA (2018) Que la ciència t'acompanye a lluitar pels teus drets. MIL·LENNI

MURNAU MARÍA I SOTILLO HELEN (2017). Feminisme il·lustrat: Idees per a combatre el masclisme. Montena

RIBA RAQUEL (2017). Lola Vendetta. Més val Lola que mal acompanyada. Lumen

SATRAPI MARJANE (2009) PERSÉPOLIS. S.A Norma Editorial

VALERA NURIA I SANTOLAYA ANTONIA (2018) Feminisme per a principiants. S.A EDICIONS B

YOUSAFZAI MALALA I LAMB CHRISTINA (2013). Jo soc Malala. Alianza Editorial.

VV.AA. (2018). El futur és femení. Núvol de tinta
